СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 140. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 18 червня 1930. VOL. XXXVIII. No. 140. Jersey City, N. J., Wednesday, June 18, 1930. THREE CENTS.

ЗПРИВОДУ НОВОЇ ТАРИФИ ВПАЛИ ВСІ ПАПЕРИ НА БІРЖІ

НЮ ЙОРК. — На нюйорській біржі далася вже відчути нова тарифа, хоч вона ще не ввійшла в життя. Та всі певні, що президент підпише законопроект, а нова тарифа стане обовязувати вже за кілька днів. Наслідок того був такий, що всі цінні папери впали на богато пунктів, бо деякі аж на 20. Ціни падали так раптовно, що нагадували часи найбільшого біржевого краху.

КОЦАЙ ПОБИВ СВІТОВІ РЕКОРДИ.

НЮ ГЕЙВЕН. — Студент університету, тут роджений Українець Юрій Коцай, славний пливак, котрий здобув світовий рекорд на Олімпійських ігрищах в Европі, зазнав нового триюмфу. Ото поліпшив він на 7 секунд свій власний світовий рекорд у пливанню на плечах на просторі 220 ярдів, та побив світовий рекорд японського пливака в пливанню до мети на 200 метрів.

ДЕМОКРАТИ АТАКУЮТЬ ГУВЕРА.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Герисон виголосив двогодинну промову, в котрій критикував дуже гостро заяви Білого Дому, якими вводиться в блуд загал, коли пишеться, що президент розважить тарифу, або таке, що вона принесе користи. Герисон твердить, що в Білім Домі вже давно вирішено, що тарифа буде підписана. Рівнож неправдою є, говорив Герисон, що тарифа допоможе фармерам, бо наложено високе цло на цукор і шкіри, а це причиниться до побільшення життєвих коштів.

А сенатор Смут твердив, що як тільки тарифа ввійде в життя, бизнеси поліпшаться на велику скалю.

ФОЛ ПОДАЄТЬСЯ О ПЕНСІЮ.

ВАШИНГТОН. — Засуджений за хабарництво Алберт Фол, бувший секретар справ внутрішніх, відомий з нафтових скандалів, мусів продати свою фарму в Мексику, щоби заспокоїти вірителів, а тепер подався о пенсію як ветеран еспанської війни, в якій брав участь як капітан. Титулом тої служби належиться йому місячна платня в сумі $40.

БИРД НАБЛИЖАЄТЬСЯ ДО НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Місто поробило вже всі приготовання, щоби привитати урочисто полярного дослідника Бирда і його товаришів. З корабля „Сіти оф Ню Йорк" доносять, що мужва готується до паради. Найбільше роботи має фризієр, бо мусить всіх пообстригати й поголити. З одежею буде погано, бо вона понищилась, а та, що була захована, впала жертвою молів. Кажуть, що заки хлопці на суші поперебираються, то виглядатимуть як які бандити.

ВЕДУТЬ ДАЛІ БОРОТЬБУ З БАНДИТИЗМОМ.

ШИКАГО. — Шикагівська преса не відступає від заповідженої війни з бандитизмом, яку виповіла зприводу вбивства репортера Лингля. Наслідком тої акції мусить уступити поліційний комішенер, а цілий поліційний департамент буде прослідженнй. Створено комітет 16-ти, який кермує боротьбою з бандитизмом.

Поліція твердить, що бандитизм розвинувся через прогибіцію і вона є безсильна супроти зростаючого злочинства.

ПОЛАПАВСЯ, АЛЕ ВЖЕ БУЛО ЗАПІЗНО.

НЮ ЙОРК. — Молодий британський заступник консуля віз з собою 4 фляшки старої віски, яку йому дав на дорогу його дід. На кораблі запитав, чи не буде мати з тим клопоту при висіданню з корабля. Йому відповіли, що так. Тоді він подарував віску службі. Колиж висів на беріг і показав свої дипльоматичні папери, ніхто не оглядав його пакунків. Тоді доперва пригадав собі молодий дипльомат про свою незайманість, але вже було запізно.

НІМЕЧЧИНА СТАНЕ СИЛЬНИМ КОНКУРЕНТОМ.

НЮ ЙОРК. — До Злучених Держав повернув бувший репараційний аґент С. Паркер Ґилберт, котрий вів репараційні важкі аґенди 6 літ. Ґилберт заявив, що тепер всюди на світі є бизнесовий застій, але це не потреває довго. Німеччина підноситься дуже скоро й стане передовою державою, а Злучені Держави матимуть в ній на европейськім ринку найбільшого конкурента.

ДО БОРОТЬБИ НАУКИ З НЕДУГОЮ РАКА.

БОЛТІМОР. — В Джан Гопкинс університеті відбуваються триднеiвні наради в справі боротьби з недугою рака. Вчені взивають увесь науковий світ до помочі в тій боротьбі. Підчас нарад практиковано з 50 лікарями, яким доставлено кусні людського мяса з тим, що вони мають рішитися найдалі до 5 мінут, чи ті кусні є заражені раком. Стільки мінут можна найдовше думати, коли треба рішитися, чи треба перевести на хорім операцію. Така операція може означати смерть, що дуже часто трапляється, але й одинокий ратунок, коли є в орґанізмі недуга рака. Колиж орґанізм, мимо підозрілих познак, не є хорий на рака, тоді не треба переводити операції й непотрібно наражувати життя людини. Те все має вирішити лікар найдалі до 5 мінут.

РАКЕФЕЛЕР ПРО ЦАРСТВО ДУХА.

ГЕНОВЕР (Ню Гемшир). — Джан Д. Ракефелер відвідав свого сина в Дартмут каледжі й говорив до студентів, що на тім світі ні богатства, ні сила, ні становище не заступлять сплямленої чести і винуватої совісти. Найбільшу вартість мають у житті духові річи. Жий, мій сину, говорив Ракефелер, так, щоби ти міг глянути кождому завадіяці в очі й сказати йому: Іди до чорта.

СКРІЗЬ БОМБИ.

В селі Микитинцях біля Станиславова натрафили селяне підчас робіт у полі на закопаний магазин великих летунських бомб. Бомби ці виявилися зовсім неушкоджені, а було їх стільки, що їх треба було відвозити з поля аж двома фірами. Хто закопав ці бомби, невідомо, але це мусіло бути недавно. Бомби ці забрала поліція і відставила до військових магазинів.

ПО СЕЛАХ ШУКАЮТЬ ЗБРОЇ.

В селі Василеві Великім, угнівського повіту, перевела поліція труси в мешканню Гриця Федоровича, в місцевій кооперативі „Сільський Господар", у мешканню книговодця згаданої кооперативи Назара Заяця і в секретаря місцевої Читальні „Просвіти". Шукали за зброєю і шукали надармо.

НАРОДНИЙ ДІМ У БЕРЕЖАНАХ.

В дні 4. травня відбулося в Бережанах торжественне посвячення підвалин Українського Народного Дому. У цьому домі знайдуть своє приміщення освітно-культурні й кооперативні установи та бережанський пластовий кіш. Дотеперішня недостача відповідного пристановища гальмувала організаційний рух у повіті.

ЗЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ І УСТАНОВ НА ЗАКАРПАТТЮ.

В останньому часі всі українські товариства та установи на Закарпатській Україні зорганізувались у „Краєвий Союз руських народно-просвітних товариств на Підкарпатській Руси". Згаданий союз надаватиме напрям усій українській культурно-освітній праці на Підкарпатті. В Союзі обєдналося дванадцять товариств: „Просвіта", „Педагоґічне Т-во", „Учительське Т-во", Шкільна Матка Русинів", „Краєва Пластова Старшина", „Жіночий Союз", „Культура" „Учит. Хор" і ін. Головою Союзу вибрано о. А. Волошина, заступниками д-ра Мих. Брашайка, та краєвого посла Федора Ревая.

В БЕЗКОНЕЧНОМУ ЛАНЦЮХУ ПРОЦЕСІВ.

В днях 21. і 22. травня відбувався у Львові процес проти мнимого вбивника Твердохліба, студента Івана Пасіки. Розправу переведено не в суді, але в т. зв. „школі" в Бриґідках, з огляду на горячковий стан обвинуваченого, що переходив на днях операцію горла. Акт обвинувачення опирався майже виключно на зізнанках політичної аґентки Пшитоцької-Вечоркової, якій Пасіка нібито мав признатися до вбивства підчас свойого побуту в Празі. Свідок, відомий із своїх безпідставних доносів на українських старшин у Чехословаччині, має за собою темну та авантурничу минувшину. Мимо цього суд дав віру її зізнанням і присудив Івана Пасіку на десять років важкої тюрми. Засудженому вчислено слідчу тюрму та амнестію на одну третину кари. Оборонець д-р Західний вніс касаційний відклик від присуду.

ЖІНКА ВБИВНИКА З ДІСЕЛЬДОРФУ ЗБОЖЕВОЛІЛА.

Арештований у Діссельдорфі Петро Кіртен, як пошукуваний від ряду місяців „опир з Дісельдорфу", признався до всіх убивств після того, як зпоміж двацяти рядом уставлених мущин негайно пізнали його обі жінки, Мейрер і Шульте, які тяжко поранені „опиром" таки вратували життя. Пізнала його також приятелька одної з жертв. Опис нападу на названі дві жінки, поданий Кіртеном, згоджується у подробицях з описом самих тих жінок. Таксамо згоджуються инші його зізнання з подробицями, які ствердила поліція про инші вбивства. Кіртен каже, що вбивав жінок з „пімсти" за „кривди, які зазнав від людськости". Він має на совісти 8 убивств і цілий ряд нападів та знасилування. Арештували його у хвилині зустрічі з жінкою на одному майдані Дісельдорфу. Його жінка — спокійна, чесна і порядна міщанка. Довідавшися, ким був її чоловік — збожеволіла.

Дня 27. травня у Дісельдорфі найшли повішену 9-літню дівчину. Слідство виказало, що це вбивство на сексуальнім тлі.

ДЕЩО ПРО ШПИГУНА ТІБАКУ.

Румунський шпигун Тібаку признався, що він у Царгороді й Берліні заключив договір з совітами, на основі якого виплачували йому большевики 20,000 левів місячно. Його скрите назвиско було Сосновскі. Але в своїй кореспонденції підписувався іменем Йон Діміртів, щоб кур'єри не знали, хто є автором інформацій. В Царгороді зробив він іспит перед якимось Петровічем, головою совітської розвідки в Туреччині. Тут отримав інструкції для шпигунської служби, гроші, а також рецепту на роблення чорнила, яке зникає на папері і яке викликується иншим хемічним складником. Тібакова жінка, що була також у службі сиґуранци, твердила, що вона нічого не знає про звязок її мужа з совітами. Але коли її сконфронтували з шпигуном Бєловим, то вона призналася, що була присутна при розмові Бєлова з її мужем.

СКРИПНИК ПРИДУМУВАТИМЕ КОМУНІСТИЧНІ ЗАБАВКИ.

„Комуніст" повідомляє: В Харкові в комісаріяті освіти на нараді в справі комуністичного виховання дітей ствердили, що забавки, які роблять для дітей у большевицьких варстатах, мають усі прикмети буржуазного погляду на світ і так перечать принципам комуністичної педагоґії. Нарада ухвалила утворити комісію, що під управою комісаря освіти Скрипника має опрацьовувати проекти забавок, які в наймолодших дітей закріплювали би комуністичну ідеольоґію.

НАСИЛЬСТВО РУМУНСЬКИХ ҐРАНІЧЕРІВ.

У Неполоківцях, коло залізничого моста, напав капраль ґранічерів Падурару Николай на залізничого робітника Захарюка Сильвестра з Барбівців і відобрав від нього якусь гармонійку. Коли той робітник зажадав звернення гармонійки, капраль назвав його ріжними словами, а наконець приказав жовнірам, щоби взяли його на пікет і там били прикладом в лице так, що його облила кров. Випустили його з пікету аж тоді, коли инші робітники почали гримати у двері.

МОБІЛІЗАЦІЯ СЕЛЯН НА УКРАЇНІ.

З Харкова повідомляють, що уряд змобілізував 15,000 селян і хоче вислати їх до донецьких копалень. Вони мають замінити робітників, яких висилається в села, щоби провадили колективні господарства й робили між селянами пропаґанду.

„ВОГНЕМ І КУЛЕЮ".

В суботу, 25. травня ц. р., закінчився процес проти братів Михайла і Павла Гнідеців з села Сеньківці, біля Рави Руської. Підклад цього процесу є знаменитий для характеристики політичних відносин серед українських селянських мас. Молоді, націоналістично і безкомпромісово настроєні елементи села, сягають на місцях по владу. Тричі вони побідили при виборах до громадської ради в Сеньківцях і тричі вибори були за допомогою урядових чинників уневажнені, заходами опортуністично й угодово настроєних старших сільських елементів. Події в Сеньківцях, які віддзеркалюють боротьбу за владу по наших селах поміж молодим та старшим поколінням, та процес, який відбувся у Львові — це характеристичний знак часу і умовин на нашому сьогодняшному селі. Процес скінчився засудом Павла Гнідеця на кару смерти через повішення, а молодшого його брата Михайла на шість років тюрми. Оборонець підсудних, д-р Лев Ганкевич, вніс відклик від засуду.

„СПОКІЙНА ТА ЛЬОЯЛЬНА ВОЛИНЬ!"

В селі Майкові арештувала польська поліція 23 молодих селян. Арештування, переведені ніччю з 7-го на 8-го та з 8-го на 9-го травня, мали на меті ліквідацію Української Військової Організації на Волині. Арештованих, яких затримано спершу в поліційних арештах в Майкові, відставлено 12. травня до слідчого арешту в Рівному. У дні 14. травня девятьох арештованих випущено на волю. Прочих переведено до вязниці окружного суду в Рівному. Їхні призвища: Семенюк, Стефанська, Данилюк, Медведюк, Шафранський, Тимощук, Юрачук, Чернюк, Войтюк, Вітрук, Антонюк, Давіз і Юра. Товчком до цих арештовань було постріління мешканця Майкова, Дмитра Осадчука. У справі арештованих інтервенював посол Володимир Загайкевич. В селі Посягві, бугринської громади, арештувано Українців селян: Івана Лаворка, Валя Кравчука, Юхима Янчурика та Івана Бояра. Арештованих, яким закидали заколочення публичного спокою на вічу посла Максимовича, випущено щойно по трох днях на „волю" та віддано під догляд поліційного постерунку в Угрині.

ЖАНДАРМИ, Д-Р БЕСКИД І ФЕНЦИК — ОДНА КОМПАНІЯ.

Ціла ота компанія приїхала дня 18. травня ц. р. до села Довге (біля Ужгороду), де хотіли закласти московсько-кацапську читальню імени Духновича. Очевидна річ, що дістали облизня від місцевих селян, які не хотіли слухати московських теревенів. Всі вони намагалися промовити до совісти наших людей — раз словом, то знова жандармським багнетом, але селяне слів тих не хотіли й слухати, а багнетів не злякалися. Замісць кацапської читальні в селі Довге здобули ці типи зпід чорносотенної звізди „бальшое пострамленіе". Нехай хвалять Бога, що на тому скінчилося.

ФРАНЦІЯ ЛАДИТЬСЯ ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ТАРИФИ

ҐАЗЕТИ АҐІТУЮТЬ ЗА БОЙКОТ.

ПАРИЖ .— Ціла французька преса переповнена відгуками на американську митову тарифу. Ухвалення закона в конґресі та відослання його до президента Гувера стало точком до нових нападів на тарифу.

Всі ґазети закликають до завзятої боротьби проти цеї тарифи, яка, на їх думку, мусить відбитися тяжко на французькому промислі. Ріжні ґазети пропонують ріжні заходи проти тарифи. Декотрі йдуть так далеко, що радять Французам розвести бойкот на американські вироби.

Декотрі ґазети ще потішаються надією, що тарифа не перейде, бо ще перед підписанням тарифи прийде до боротьби між сильними ґрупами американського народа. Це було писане ще перед заявою Гувера, що він тарифу підпише.

Від деяких ґазет вийшла пропозиція скликати міжнародню конференцію „промислового розоруження", щоби покінчити руйнуючу митову війну між краями.

Виступи проти американської тарифи случаються й по часописах инших країв, але вони ніколи не дорівнюють завзяттям французькій пресі.

ЛІБЕРАЛИ НА ПОМІЧ МЕК ДОНЕЛДОВИ.

ЛОЙД ДЖОРДЖ ХОЧЕ ЗАБУТИ СВОЮ ВОРОЖНЕЧУ ЧЕРЕЗ БЕЗРОБІТТЯ.

ЛОНДОН. — Лойд Джордж, колишній премієр Анґлії, а нині провідник ліберальної партії, що стоїть в опозиції до уряду, який вийшов з партії праці, виступив у ґазетах з заявою, що він готов забути свою опозицію проти уряду та помагати робітничому урядови розвязувати питання безробіття.

У своїй заяві Лойд Джордж каже, що безробіття приняло розміри катастрофи, перед якою мусять забутися всякі партійні ріжниці. Він подає число безробітних в Анґлії на два міліони душ. Він пропонує Мек Донелдови створити з лібералами тверду парляментарну більшість, яка могла би перевести відповідний закон проти безробіття.

Мек Донелд, котрий перебував у рідній Шкотії та вибрався повзоротом до Лондону, ще не мав часу заявити своєї думки про пропозицію Лойда Джорджа. Органи партії праці дивляться на пропозицію сумнівно. Вони не довіряють Лойдови Джорджови та кажуть, що партія праці ледво чи може піти на компроміс з лібералами.

МІЖНАРОДНІЙ „КОНҐРЕС СИЛИ".

БЕРЛІН. — У салі місцевої опери Кроля почався другий міжнароднiй „конґрес сили", присвячений справам добування сили, порушуючої всякі промислові підприємства.

По отворенню конґресу відчитано привітну телеґраму від Гінденбурґа, президента німецької републики, в якій Гінденбурґ витає конґрес як великий двигун міжнароднього порозуміння.

На конґресі є представники всіх держав світа. Америка має десять представників американського уряду та велике число приватних людей.

Першого дня промовив про свою теорію релятивности професор Альберт Айнштайн. Учені, що прислухувалися його виводам, відтак отверто признавалися, що вони не богато зрозуміли з його викладу.

СЕНЗАЦІЙНИЙ ГРАБУНОК БАНКУ В ПОЛЬЩІ.

БЕРЛІН. — Розбійники напали на Лодзький Банк, заграбили 50,000 долярів та замкнули в касі управителя і двох помічників.

Грабунок відкрив один з директорів аж на другий день, зайшовши до банку виняти якісь папери з каси. Побачив він у банку якогось невідомого собі чоловіка. Це його застановило й він почав всьому докладніше приглядатися. Коли він підійшов до каси, почув зпоза дверей голоси. Дав знати на поліцію. Покликано банкових урядовців, поліційних знавців і шлюсарів, але ніхто не міг отворити каси. Зателеґрафовано до Варшави і доперва звідти спроваджено людину, яка потрафила касу отворити.

Три урядовці, що були замкнені, потерпіли тяжко на здоровлю через брак воздуха й поживи.

Цікаво, що серед промисловців підприємств Лодзі кинулася поляка, що через заграблення 50,000 долярів з банку їм може грозити руїна.

БРАТ ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВБИЙСТВА, ЗА КОТРЕ НАЛЕЖИТЬСЯ КАРА СМЕРТИ.

ЄРУСАЛИМ. — За кілька днів має тут бути виконаний вирок смерти, виданий судом проти трох Арабів, засуджених за вбийство Жидів у Геброні дня 24. серпня минулого року. Коли Араби стараються про помилування засуджених, а Жиди добиваються для них кари смерти, до анґлійського суду зголосився брат одного з засуджених та заявив, що це він поповнив убийство, за котре засуджено його брата на смерть.

Заява, зложено під присягою, викликала велике враження в краю. Признаючогося сейчас арештовано. Його брата уряд вбивати не буде, але вирок проти його товаришів мабуть таки буде виконаний, хоча подія кидає сумнів на вартість цілого процесу.

АНҐЛІЯ ЗАРЯДЖУЄ ВИБОРИ В ІНДІЇ.

СІМЛЯ. — Віцекороль Індії видав розпорядок, що загальні вибори до законодатного збору Індії мають відбутися в вересні.

У Бомбею прийшло знова до поважної бійки між поліцією та населенням, коли поліція стала розганяти пикети, уставлені перед крамницями, що продають анґлійські вироби.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи", Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗДОБУТКИ УКРАЇНІЗАЦІЇ

Україну ще далі українізують. Але, як виходить з реферату редактора київської „Пролетарської Правди", не видно кінця тій українізації. Иде вона пиняво й то дуже пиняво, коли взяти під увагу, що тягнеться довгими літами, та що вже тому кілька літ оголошувано останні реченці, по упливі яких мали бути усунені з урядових осіб ті, що не відповіли вимогам українізації. Як відомо, большевики не жартують і вміють в таких випадках бути послідовними, як це лежить в їх інтересі. Але з українізацією грозили тільки на папері, а тепер вже й того не видно.

І от тому ще й досі урядовий апарат на Україні замосковлений. А так є, коли сама „Прол. Правда" признає, що 90% усіх урядовців говорять між собою тільки по московськи. З того звіту про українізацію виходить таке:

Велика частина московських урядовців не перейшла ще досі взагалі ніякої перевірки щодо знання української мови. Українізація не торкнула зовсім людей, котрі стоять на начальних позиціях найбільших установ, а рівнож і фахівців. У богатьох установах, які зукраїнізовано, українізація являється звичайно формальністю. При українізації не звернено уваги навіть на тих, котрі обслугують кооперативні крамниці, трамваї і т. п. Сама якість українознавчої роботи є дуже невисокого рівня. Украінзацію робітничих мас гальмує на підприємствах адміністрація й інжинірно-технічний персонал, що самі надто кволо українізуються. Українська наука й мистецтво не є наближені до робітничих мас. Українські часописи мають мало передплатників. На партійних засіданнях українська мова щойно зачинає добиватися належних їй прав. Навіть у низових партійних осередках можна завважати цілковиту неуважність до українізації. Є ще велика маса не тільки рядових, але і відповідальних членів партії, які неуважно ставляться до української культури і зовсім її не знають. Не добре стоїть справа з українознавчими дисциплінами в навчальних програмах. Не гаразд стоїть справа з українізацією дошкільних установ, що їх засновує своїм коштом кооперація, де надто панує російська мова. А у високих школах викладають по українськи хіба винятково. А вже дуже не гаразд стоїть справа з виданням українських підручників.

До того образу, який передаємо словами реферату, треба ще додати лямент референта, що молодь на Україні не горнеться до партії, а будемо мати образ українізації й тої влади, під якою стогне український нарід. Є тільки одно відрадне явище, що молодь відчуває московську язву й сторонить від неї.

НОВОЧАСНА ГРЕЦІЯ.

(З нагоди століття незалежности 1830—1930).

Новочасна Греція істнує щойно сто літ, себто від 1830 року. Того то року, після 10-літніх воєн із Туреччиною, завдяки збройній інтервенції визволилася Греція оконечно з богатовікової неволі.

Боротьбу за волю, так щасливо закінчену для Греків, попередило та викликало їх національне освідомлення. Пробуджувалося воно від початку 18-го століття завдяки корисним умовинам. Оживилася торговля Греків із Францією, Італією й осередною Европою, піднісся добробут великих грецьких кольоній у Смирні, Марсилії, Трієсті, Одесі та Відні. Греки, що жили в Царгороді (звані фанаріотами) здобули собі могутнє фінансове та політичне становище. Великий вплив зробили школи, що скоро множилися, та повстання пограничного населення в Македонії й Епірі з ватагами опришків - патріотів, званих **клефтами.**

Пробудилися скоро надії освободження та ще при кінці XVIII. століття двічі пробували Греки зірватися до повстання при нагоді грецько-російських воєн 1768 і 1788, одначе оба рази безуспішно. Всеж таки не падали на дусі, якого піддержував і запалював до діла і національний поет Константінос Рігас военною піснею, написаною на взорець Марселези, що зачинається від слів: „Пробудіться, Геляди діти!"

Так пробуджене у Греків почуття національної окремішности і стремління до волі зміцнив і розпалив романтизм. Фанаріоти та богаті грецькі купці основували тайні союзи. Найважніший з них, гетерія, агітував у цілій Греції за повстання, головно, що недавно Серби вибороли собі автономію під правлінням національного князя (1816). Греки почали повстання 1821 року, а начальником гетерії став царський адютант Інсилянті. Він вступив у березні 1821 року у Молдавію, а рівночасно майже кинув клич до повстання архиєпископ Мореї Ґерманос. Почалася завзята війна, різня. Та жорстокість Турків супроти, невинного грецького населення (різня в Царгороді і в Хіос) стала з одного боку заохотою для повстанців до дальшої розпучливої вже боротьби, а з другого пробуджувала спочування для Греків у цілій Европі. На Заході орґанізували фільгелянські комітети для несення помочі повстанцям. Уже 1. січня 1822 року грецьке національне зібрання проголосило незалежність. Це була заслуга конституційної партії під проводом Маврокордатоса. Вона взяла верх над військовою партією (клефтів) Інсилянтого та кермувала відтепер повстанням.

Одначе повстанцям не велося від початку на терені боротьби. Інсилянтого побили в Молдавії, в Мореї спалили Турки Катрас, що перше було зірвалося до повстання. Повстанці взяли за операційну основу твердиню Місолюнґі. Тут ділав англійський поет Байрон. Та і ця твердиня після десятимісячної облоги Турками впала 22. квітня 1826 р. Лише частина повстанців передісталася, а решта згинула в бою або під звалищами цитаделі разом із ворогом, бо цитаделю висадили у повітря. В травні 1827 р. капітулював і атенський Акрополь.

Здавалося, що вже ніщо не вратує грецької справи, бо уряди великих европейських держав були рівнодушні. Це було діло Метерніха, творця святого союзу, ворожого всяким вільнодумним рухам. Щойно зі зміною в політиці великих держав заістнувало наново східне питання. Анґлія та Фрація зажадали для Греків автономії. З тієї інтервенції, піддержаної висилкою фльот великих держав, прийшло до війни.

війни. Великі держави знищили турецько-египетську фльоту під Наваріно 20. жовтня 1827 р. Англія не хотіла ще більше ослаблювати Туреччини, здержалася від дальшої війни, Франція лише для оборони Мореї від Египтян післала відділ війська. Одначе між Росією та Туреччиною йшла війна далі. Вона закінчилася побідою Росії та признання незалежности Греції, яку великі держави визнали формально на лондонській конференції в 1830 році.

Нова грецька держава складалася покищо з Мореї та осередної Греції з Атикою і островів Евбеї та Кікляд. На престол покликали саксонсько-кобурґського князя Леопольда. Він уступив після кількох місяців, а після однорічної перерви заняв престол у 1832 р. баварський королевич Отто. Він правив до 1862 року. Після нього володів данський королевич Юрій до 1913 року.

Ввесь той час Греція боролася з господарськими труднощами в краю, а ще більше з фінансовими труднощами. У закордонній політиці старалася здобути решту грецьких земель від Туреччини. В 1881 році після російсько-турецької війни Греція одержала Тесалію та часть Епіру. В боротьбі за Крету з Туреччиною Греція потерпіла невдачу в 1897 році. Одначе тоді Креті признали автономію. Нова війна разом з іншими балканськими державами проти Туреччини в 1912 р. і війна в 1913 р. разом із Сербією проти Болгарії збільшили Грецію завдяки прилученню Крети, частини Македонії з Солунем, Кавалею і Халькідійським півостровом та частини Епіру. Не діждався тієї великої Греції король Юрій, якого вбито в березні 1913 р.

Підчас світової війни король Константин був за невтральність Греції. Венізельос (що заслужився визволенням Крети з турецького ярма та причинився до побіди Греції тим, що в 1912 і 1913 приготовив армію і фльоту) хотів перетягнути Грецію на бік антанти. Вкінці не завагався для добра батьківщини зірвати з королем, причинитися до повалення його. На престолі засів королевич Олександер.

Відтепер, себто від червня 1917 р. до листопада 1920 р. був Венізельос справжнім диктатором Греції. Греція за участь по стороні антанти при самім уже кінці світової війни (проти Болгарії та Туреччини) одержала північний Епір, Тракію та Смирну, а обіцяли їй Родос, Кипр і інші острови (Севрський договір). У літі 1920 р. Греки зі Смирни вирушили в глибину Анатолії, заняли Брусу, а в европейській Туреччині Адріянопіль. Та небаром зазнав на собі Венізельос, що це таке „фідес ґрека" (грецька вірність). Нарід відвернувся від Венізельоса, коли Греція не одержала островів і Царгороду, які він обіцював. Венізельос покинув Грецію після смерти короля Олександра (25. жовтня 1920). За Олександрового наслідника, реституованого короля Константина Греція стала іграшкою антантської дипльоматії.

Греків, покинутих антантою, Турки побили та виперли з Малої Азії а в льозанськім мирі 1923 р. Греція мусіла не лише виректися побережа Малої Азії зі Смирною, а ще й Тракії по Маріцу з Адріянополем і північного Епіру. Крім того мусіла згодитися на виселення відтам Греків, де вони жили від 15-го століття перед Христом.

Невдача Греції викликала революцію та повалила монархію. Її місце заняла оконечно республика 13. квітня 1924, що існує досі.

Республика Геляда, бо така нинішня урядова назва Греції, це країна, що стоїть іще низько як у господарській культурі так і в духовій. Все ще тяжить на Греції кільковікова турецька неволя. Наслідків тієї неволі не могла усунути століття незалежність. Усеж таки замітний великий поступ на господарськім і культурнім полі. Хліборобство наслідком неврожайности землі відграє важнішу ролю лише в плеканні південних овочевих дерев. Греція вивозить овочі, а купує поживні артикули, яких їй недостає. Вивозить родзинки (коринти), тютюн, оливки (оливу) вино, фіґи та помаранчі. Хоч копальні вбогі (головно вугіль) — зате є олово, срібло, трохи заліза та маршору — то примисл розвивається передовсім бавовняний (Солунь, Пірей, Серес), меньше вже промисл вовняний і шовковий (Солунь, Ларісса, Занте). Є теж машиновий промисл і взагалі металевий, головно в Піревсі. Є фабрики коняку, тютюну.

Головним заняттям Греків, як у давнину, є торговля. Крім національних прикмет населення сприяє торговлі положення країни. Найбільші пристані нинішньої Геляди є Пірей і Солунь, крім тих Патрас на Пельопонезі (Мореї).

Освіта зросла останніми часами так, що Греція має найменший процент анальфабетів на Балкані. Всеж і в Греції анальфабетів досить, бо кількадесять процентів. Та в порівнанні з 82 процентами анальфабетів з 1870 р. це дуже великий поступ. В 1922 р. було 7,200 народніх шкіл із пів мільйоном учеників і 122 середні школи з 88 тисячами учеників, крім того 24 торговельні школи та дві хліборобські, вкінці 3 університети (два в Атенах, один у Солуні) і одна політехніка в Атенах. На розвиток духової культури Греції впливають археольогічні інститути ріжних народів із найстаршою французькою школою з 1846 р. на чолі, ріжні наукові й мистецькі товариства, національна бібліотека, музей в Атенах і т. д. Денників виходило в 1925 р. 58 (з того 17 в Атенах) і 60 часописів, що у відношенні до числа населення 6,400,000 душ не є мало.

Всеж таки новочасна Греція не може навіть мірятися із старинною Грецією на полі культури. Доказує це стан гарного письменства та мистецтва.

Новогрецьку літературу творять передовсім народні пісні, які розвивалися найбільше в часах турецької неволі. Артистична література повстає (крім вчасніщих виїмків у XVI. і XVII. столітті) щойно в XVIII. ст. Це военні пісні, що накликають до діла, згадуваного вже Ріґаса, а опісля Кораїса. До таких патріотичних ліриків належали також учасники боротьби за волю Олександер Інсіляитіс і Спірідіон Прікупіс, рівночасно історик грецького повстання. Еротичну (любовну) лірику репрезентував Атанасій Хрістопулос, у стилі старинного Анакреона. Велику вартість і значіння мають гарні пісні клефтів із часів боротьби за незалежність. Після визволення література розвивається в усіх напрямах, одначе не стоїть високо. Найбільші творці, це брати Сутсос: Олександер писав драми, політичну повість („Засланець"), романтичну епопею („Скиталець"), оди та сатири; його брат Панаґіотіс писав драми та повісти. При кінці XIX. століття писав драми Олександер Різос Ранґавіс („Зрадник народу"). Більшу славу здобули тоді лірики Орфанідіс, Парасхос, Ксенос, Кампуроґлос, Кампас, Афентуліс. Прикметою поезії є те, що бере теми переважно зі старовини. В XX. столітті література вже оригінальніша, одначе драми все ще слабі.

Хоч велика пропасть є між старо і новогрецьким світом, то всеж таки є велика подібність до старинного в мові, звичаях, обичаях і характері нинішніх Греків.

В. Богуш.

СУСПІЛЬСТВО, ГОСПОДАРСТВО ТА КУЛЬТУРА

Вже не сотки років, а цілі тисечеліття всесвітня думка намагається розвязати віковічну проблєму людського життя на землі. Наш розум крок за кроком виборює від всесвіту його таємничі закони походження, розвитку та істнування. І на цьому шляху боротьби людини з загадковою природою, щоб відгадати незмінні закони, на підставі яких тримається світовий космос, щоб зрозуміти мету свого недовгого життя на землі, щоб зясувати, чому такий хаос панує у суспільних відносинах на нашій планеті, щоб винайти та застосувати способи найкращої та найдоцільнішої орґанізації суспільних форм життя — були витворені у ріжні часи величаві світові релігії, блискучі фільософічні системи, глибокі наукові теорії та далекойдучі у будуччину соціяльні утопії. Хоч ця боротьба та змагання і принесли немало великих перемог та успіхів, хоч ми можемо нині на чимало другорядних та основних проблєм дати задовольняючу відповідь — але й дотепер людський розум знаходится перед безкрайною таємничою брамою, безсильний вичерпуючо та з певністю сказати, як про початок життя, так про його змисл, про далеку майбутність і т. д.

Людина часто і мабуть власно взагалі припадком зявляється на світ, не по своїй волі умірає і не цілком по своїй уподобі проходить земну путь. Але всеж раціоналізація людського життя пішла досить далеко вперед у порівнанні з тим, як було тисячі років тому, або як порівняти сучасне суспільне життя культурних европейських націй з первісними племенами Африки чи Полінезії.

Наука про культуру первісних народів, всесвітня історія та ріжні науки природничі і суспільні дають величезний матерія, безліч фактів та спостережень про шляхи, якими відбувається процес зміни одних форм суспільного життя другими.

Але всі ці науки, даючи ріжні схеми історичного розвитку, покищо безсильні віднайти та сформувати і доказати безспорні закони суспільного життя. Чимало в цьому напрямі зробила на протязі XIX-XX в. одна з наймолодших наук про суспільство, так звана соціольоґія. Проте у порівнанні з більш щасливими природними науками, які на протязі століть справді досягли високої досконалости і посідають чимало доказових законів та безперечних наукових гіпотез, вона знаходиться ще у початковій стадії свого розвитку. Використовуючи ріжні факти та висновки наук історичних, а також наук про господарство, державу, право, та посилаючись на дані антропольоґії, психольоґії, вона одначе ніяких власних законів суспільного розвитку життя не встановила, обмежившись покищо утворенням гіпотечних схем та клясифікації, які в залежности від загального світогляду соціольоґів привели цю науку до поділу на кілька досить відмінних між собою напрямів або шкіл.

Ми не маємо можливости зупинятися тут над ними детально (диви про це М. Грушевський: Початки громадянства — ґенетична соціольоґія; М. Ковалевський: „Соціольоґія", I. II.; O. Spann: Gesellshaftslehre; K. Kautsky: Materialistische Geschichteauffassung, I-II), але головні з них такі: суспільно-орґанічна, культурно-психольоґічна та історично-економічна.

У всякому разі сучасна соціольоґія, себто наука про суспільство, має не менше єдности, як і дуже тісно звязані та споріднені з нею науки про господарство та державу. Взагаліж необхідно ще раз підкреслити, що загальний науковий світогляд, а особливо фільософічні погляди та політичні переконання у великій мірі обумовлюють і соціольоґічну систему того чи іншого автора, через що їх власне навіть важко розподілити по певним напрямам чи школам.

Але ця наука, хоч і не може дати вичерпуючої відповіди, чому так а не інакше розвивається світове суспільство, всеж пояснює нам часто без порівнання ліпше, ніж всесвітня історія, як первісні „дикі" племена шляхом невпинного розвитку дійшли до становища сучасних „культурних" націй.

Не зупиняючи своєї уваги на питаннях про походження людини на землі та про поділ людства на раси (ці проблєми розвязують інші науки), як також полишаючи науці про мову виясните те, як люди почали розмовляти та який звязок є поміж мовами або расами, соціольоґія займається головним чином тими загальними основними факторами та причинами, які впливали і впливають на еволюцію суспільства. А саме як з колишніх родів та великих родин витворювались племена, як ті останні ставались народами, як і чому повстала держава взагалі, на які соціяльні ґрупи ділилось у ріжні часи суспільство, і нарешті, як під впливом тих чи інших причин повстали сучасні нації, держави, кляси, партії, родина, власність, як також инші соціяльні установи та орґанізації. Зрозуміло, що наука про суспільство мало цікавиться історичними деталями, наприклад, як на протязі століть змінялися суспільні форми розвитку Хінців чи Французів, Греків чи Египтян — навпаки, вона, полишаючи це виснити історичній науці, намагається, порівнюючи еволюцію ріжних націй, встановити та доказати, як усе людство розвивалося і розвивається на ґрунті загальних законів суспільного життя.

Але через те, що останнє є дуже складним процесом розвитку господарства та культури, а само світове суспільство є тільки частиною природи чи так мовити космосу, то в залежности від пануючих у суспільстві тенденцій соціольоґи, шукаючи головної основи суспільного розвитку, і підвпадають впливам ріжних фільософічних та соціяльно-політичних ідеольоґій.

Так, напр., школа історично-економічного матеріялізму розглядає увесь суспільний процес з погляду інтересів робітничої кляси, яка начебто має завдання замісць сучасного капіталістичного ладу шляхом „диктатури пролетаріяту" установити новий соціялістичний чи комуністичний лад. Ця школа цілком виразно обстоює думку, що у суспільстві, як і в природі, панують тільки причинові відносини, що поділ суспільства на кляси та клясова боротьба творять головну підставу та основний закон суспільного розвитку. А через те, що поділ на кляси витворився на основі змін форм господарською еволюції, то невпинний розвиток господарства (зріст продукційних сил) і являється основним чинником, який викликає зміни у суспільних відносинах, обумовляє суспільний лад. Себто нація, держава, право, релігія і культура взагалі розвиваються під його безпосереднім чи посереднім впливом (диви Г. Плеханов, „Основные вопросы марксизма"; A. Gabriola: Materialismo storico).

Розглядаючи саму соціольоґію, як теорію еволюції та клясової боротьби (диви М. Бухарін: „Історичний матеріялізм — марксистська соціольоґія), ця школа забуває, що якби справді на світі запанував соціялізм чи навіть комунізм, себто якби зникли кляси та держава, яку марксисти уважають тільки тимчасовою формою орґанізації клясового панования (диви В. Ленін: Держава та революція; Ф. Енгельс: Походження родини, власности та держави), то саме суспільство всеж залишиться і буде ділитися завжди на певні ґрупи (наприклад, робітники по фабриках та заводах, робітники-хлібороби, службовці всяких суспільних установ і т. п.), поміж якими напевне теж будуть виникати ріжні антаґонізми та чвари, як продовжуватиме розвиватися культура та цивілізація, для чого у суспільстві мусять істнувати відповідні професії, як то — інжиніри, лікарі, учені, учителі, письменники та всякі инші творці мистецтва і т. д. Крім того не перестануть істнувати раси, нації, та чи инша форма родинного життя і якась нова система політичної орґанізації, яка заступить сучасну державу (диви H. Kunow: Marksche Geselshafts, Staats und Geschichte Theorie, I-II).

Отже з ліквідацією капіталізму господарство, культура та суспільство приберуть тільки нові форми для свого розвитку, а значить розглядати соціольоґію з клясового чи пролетарського погляду, як теорію революції, не можна, хіба, що клясова боротьба та соціяльні революції і після установлення соціялістично-комуністичного ладу залишаться основним чинником суспільного життя та розвитку. У противному разі соціольоґія повиннаб умерти разом з капіталізмом.

Правда, марксистська школа всі явища та зміни розглядає на основі діялектичної методи релятивно, як безупинний динамічний процес, в якому нема ні початку ні кінця. Мовляв, разом з капіталізмом перестануть істнувати сучасна буржуазна ідеольоґія та культура, наука та релігія, право й етика, а значить і теперішня соціольоґія. А на їх місце прийде нова ідеольоґія та витвориться цілком безклясова культура і т. д. (диви В. Левинський: Фільософія та історичний матеріялізм, Нова Україна, Прага, 1927. р.).

Але як саме ця культура має творитися, ніхто того не зясував, не можуть про неї нічого певного сказати і ортодоксальні марксисти-соціольоґи. Покищож підчас диктатури пролетаріяту, мовляв, необхідно знищити стару культуру та старі форми суспільного життя, а витворювати пролетарські, щоб згодом зробити їх підставою, на основі якої і витвориться майбутня безклясова, бо з нічого щось повстати не може. Характерно, що самі марксисти не можуть поміж собою погодитися не тільки щодо відношення до держави, а також і щодо культури та форми господарської орґанізації (диви Н. Бухарин: „Экономика переходного времени"; В. Ленін: Пролетарська революція; К. Кавтський: Від демократії до державного рабства; Л. Троцький: Тероризм і комунізм; О. Бавер: Большевизм і соціялдемократія.

Критичний огляд основних соціольоґічних принципів марксистської школи читач знайде у таких працях: П. Новгородцев: Общественний идеал, т. I., G. Sorel: La decomposition du marxisme; H. Kelsen: Staat und Socialismus; O. Spann: Der mahre Staat.

(Дальше буде)

В БЕЗКОНЕЧНІЙ ЧЕРЗІ.

ТРЕТІЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Зізнання обв. Попадюка.

Обв. Попадюк Володимир, літ 29, студ. III. року фільософ. факультету у Львові. В Українській Гал. Армії служив добровольцем, вступивши в її ряди з VI. кл. гімназ. Після закінчення українсько-польської війни був студентом української політехніки (тайної) у Львові, потім служив у польській армії (в 8. п. п. в Люблині), бо як студент непризнаної української високої школи не дістав відрочення військової служби. Після покінчення військової служби хотів дістатися на правничий виділ львівського університету, але його не принято з недостачі місця. Тому записався на гуманістичний виділ фільос. факультету.

На запит предсідника заявляє, що до **Української Військової Організації не належав** і в ніяких її діланнях не брав участи. Не сходився ні з Терещуком ні з Вациком і йому до Акад. Дому не приносив Наорлевич ніяких вибухових матеріялів від Махницького зі Знесіння. Обвинувачений виказує своє алібі в критичних днях серпня—вересня 1929 р. Від половини серпня до кінця того місяця перебував у Ворохті у своєї сестри, а від 1. до 16. вересня, в якому то дні його арештовано, перебував постійно в Коломиї у своєї мами, вдови по нар. учителю. На запит предс., чому всі майже обвинувачені його так дуже обтяжили, обв. каже, що не знає. Псевдоніму „Гуртак" не носив, з обв. Терещуком і Вациком під цегольнею не був. Про плянований напад на пост. Огродніка і ком. Федунішина нього не знав. Про вибухи на зал. двірці і на „Сх. Т." довідався аж з ґазет. На запит радн. д-ра Петера каже, що з ідеольоґією УВО солідаризується вповні, наскільки вона змагає до збудування Української Держави. До самої організації не належав, бо не почувався на силах сповняти накладені нею обовязки.

Прокуратор д-р Ліпш пробує збити алібі обвинуваченого і при цій нагоді пригадує йому, що він був арештований уже передше кілька разів, між ін. після нападу на почту при вул. Глибокій і після демонстрації під чеським консулятом.

Обор. д-р Шевчук питає, чи обвинуваченого уважали й питали на поліції як Попадюка, чи як „Гуртака", на що обв. каже, що як „Гуртака".

Знову поліційні знущання.

Потім обвинувачений оповідає тремтючим голосом, як його переслухувано на поліції в окремій кімнаті, яка була затемнена. Докладно описує переслухання з дня 18. вересня. Коли він не признавався, стали його бити подібно, як Крушельницького, при чому закинули на нього коц і били в безконечність по голих пятах та товкли головою до лавки. Коли обв. зімлів, вилили на нього зимну воду. Потім відпровадили його до другої кімнати, бо сам він не мав сили туди перейти, посадили на крісло і дали миднûцю з водою, в яку він опустив опухлі ноги. Підчас побоїв говорили йому, що він не найде справедливости ні перед трибуналом, ні перед присяглими суддями, бо це манекіни, які нічого не значать. Буде з ним так, як того захоче поліція.

Такі знущання тревали кілька днів, при чому обвинуваченого мучено на ріжні лади. М. ін. обвинуваченого обнажувано до голого тіла і бито так, що він того не в силі описати. По тих знущаннях, про які обв. оповідає з видимим зворушенням, обв. стратив накінець усю свою волю, ставши зовсім безвольною істотою. Після того він притакував уже на всі запити, які йому поліція ставила. Всі ті зізнання, які на ньому вимушено, обв. пізніше (7. листопада) відкликав перед слідчим суддею.

З черги обор. д-р Шевчук питає, чому обв. зізнав був про студ. Мостовича, що він робив бомби, хоч показалося понад усякий сумнів, що він зовсім невинний.

Обв. відповідає, що зробив це під терором, бо так диктувала йому поліція, хоч було зовсім ясно, що обв. Мостович не мав з тим нічого спільного. Так само під диктат поліції зізнавав про п-у Волошаківну, яка теж до нічого не була причасна.

На запит д-ра Шухевича каже, що ті, які його били, були немундуровані.

Зізнання обв. Терещука.

Михайло Терещук, літ 24, скінчив вісім кляс ґімназійних. Учився приватно, бо був слабовитий.

До УВО належав від Великодня 1929 р., звербований обв. Крушельницьким, який і заприсягнув його у своїй хаті. Оповідає про ідеольоґію УВО, подібно як два перші обвинувачені, при чому каже, що його завданням було уважати на напрям культурно-освітньої праці по товариствах у Знесінню так, аби вона була ведена в чисто національному дусі. Сам обв. мав замилування до історії, особливо української.

На запит прок. оповідає подрібно, як він на приказ одного члена УВО оглянув „Сх. Т." і те місце, де мав підложити пакет. Зокрема оповідає, як у цій справі зійшовся з обв. Вациком і Бідою та з тим-же незнайомим йому членом УВО в дні отворення „Сх. Т." і як він і Вацик дістали пакети для підложення їх під будинки на „Сх. Т.". Обв. ніс свій пакет під пахою вул. Понятовського, де він мабуть від горячі вибухнув, обпаривши йому ціле лице і праву руку. Там і арештував його постерунковий, що завів його до найближчої поліційної станиці і закликав ратункове поготівля, яке його заосмотрило, після чого обв. відставлено до поліційних арештів.

Дальше предс. питає обв., чи він разом з іншими відбував вишкіл, що він заперечує, кажучи, що це було, що правда, в пляні, але до того не прийшло задля недостачі часу. Потім оповідає про стрічу з Лемішкою й іншими обвинуваченими.

На запит предс., чому зложив цілком інакші зізнання у слідстві, каже, що сидів між злодіями і хотів як найскорше перейти до суд. арештів, бо все йому було обридло.

Після цього прок. питає про ґрупи, які були після заподання обв. в УВО. Обв. каже, що одна пропаґандистично-аґітаційна, а друга мала завдання тяжчі. Які, того обв. не знає. Обв. належав до першої ґрупи, а хоч ніс пакет з якимсь матеріялом на „Сх. Т.", то не знав, що в ньому є. Мав тільки виконати приказ і більше ніщо його не інтересувало. „Сурму" читав разом з обв. Крушельницьким.

Д-р Лев Ганкевич питає обв. на обставину його переслухань у дні 9. вересня й опісля у дні 18. вересня, коли він заявив перед сл. суддею радн. Ояком: Прошу мене переслухати! Хочу зложити свої зізнання.

Обв. оповідає про важкі побої на поліції, якими вона намагалася від нього видобути все можливе, а між іншим, що він мав виконати замах на міністрів, які приїхали на „Сх. Т.". Обв., не зважаючи на побої, таки до нічого не признався і зложив свої зізнання щойно перед сл. суддею дня 18. вересня. Обв. описує докладно, як його били. Ці описи згоджуються в загальному з описами попередніх підсудних.

В цьому місці зарядженo павзу.

Зізнання обв. Вацика.

По павзі зізнавав обв. Іван Вацик, літ 31, рільник зі Знесіння, де його батько є господарем. Обв. скінчив шість кляс нар. школи і служив при 58 п. піхоти.

До УВО не належав, присяги не складав. УВО на думку обв. має бути продовженням перевоєнних Січей і Українських Січових Стрільців та плекати традицію боротьби.

На запити предс. оповідає про те, як він після порозуміння з Терещуком пішов у дні отворення „Сх. Т." на вул. Кохановського, де вступив до ресторану. Там був ще Біда й один незнайомий, який валізку, принесену Бідою, забрав потім з собою. Обв., як і Терещук, дістав пакет, який мав занести на „Сх. Т.", але коли побачив по дорозі, що сталося з Терещуком, завернув зараз до Стрийського парку, де кинув свій пакет під кущ.

Обв. не вміє пояснити, що в тім пакеті було, так само не знає нічого ні про якісь курси чи вишкіл членів УВО, ні про рисування якоїсь мапи Знесіння при співучасти обв. Шушкевичівної.

Прок. запитує, чи обв. знав, що ті люди і той пакет були в організації, на що обв. каже: Так. А помагав їм тому, бо хотів прислужитися, як добрий Українець, і їм і тій справі, яку вони заступали.

Зізнання обв. Наорлевича.

Йосиф Наорлевич, літ 23, огородник Знесіння, жонатий (шлюб взяв у тюрмі).

До УВО не належав, хоч про ту орґанізацію чув і читав про неї в ґазетах (в „Ділі" і „Веку Новім"). „Сурму" бачив. Щодо пакету від Махницького, то його привіз обв-ому Вацик, який заповів, що прийде Кирилюк і скаже, що з пакетом зробити. Кирилюк прийшов, але вимовився недостачею часу і просив обв. занести той пакет до Акад. Дому й передати там чоловікові на I. пов., в другій чи третій кімнаті. Обв. це зробив і передав пакет меншому з двох присутніх у тій кімнаті. Ним не був Попадюк.

На запит предс., чому у слідстві на поліції і перед сл. суддею зізнавав цілком інакше і до всього признався, обв. каже, що зізнання ті були зложені під примусом, бо на поліції його били, а потім йому грозили, що не сміє нічого зміняти перед сл. суддею, бо будуть бити ще більше. Тому він спершу не відкликав своїх первісних зізнань і перед сл. суддею, бо боявся дальших побоїв. (Тут предс. відчитує дуже подрібно зізнання обвинуваченого перед сл. суддею, в яких він обтяжив і себе і своїх товаришів).

Обв. заперечує, що він звербував до УВО Лемішку й Гошовського і каже, що не має нічого спільного з закидуваними йому вчинками. Не знає теж нічого про плян застрілення ком. Федунішина, ні про плянований напад на каретку, що мала везти гроші до Винник, про що дуже докладно розказав у слідстві.

При кінці питав ще прок. про те, де обв. дістав револьвер. Обв. каже, що купив револьвер у 1920 р. в якогось Хомишина на Знесінні, який потім виїхав до Америки.

Опісля обор. д-р Старосольський просить предсідника розправи ствердити з актів, що кожне переслухання всіх без виїмки обвинувачених зачинається так: „Приведений до переслухання з судових арештів", а кінчиться так: „Відставлено після переслухання до судових арештів".

Вкінці на запит обор. д-ра Шухевича обв. описує докладно, як його бито в часі переслухань на поліції. Били його тягом протягом чотирох днів у подібний спосіб, як і попередніх обвинувачених. Обв. Наорлевич називає деяких поліц. функціонарів, що його били, або були свідками знущань над ним. (У часі опису тих побоїв обвинуваченим і його попередниками рідні їх, присутні на салі, гірко плачуть.

(„Діло").

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ПРО „ҐРІКІВ".

Дійсно, що ніхто й не повірив би в те, що нам треба вчити епископів і каноніків, як треба шанувати українське імя. Невчений робітник завдає собі труду й поборює всі труднощі з анґлійською мовою, а дуже часто ще й з польськими форманами в шапі й домагається, щоби його записували як Українця.

Простий робітник влаштовує демонстрації й ходить за ріжними репортерами та наглядає, щоби вони не побаламутили з українським іменем, а коли побаламутили, то щоби спростували, бо хоче, щоби вже раз покінчити з „ґріками" і рутенцями.

Простий робітник протестує, як йому випишуть на горожанських паперах, що його народність „польська". І тойсамий робітник недавно обгризався як міг, при переписі, щоби постояти за своє імя.

Це міг зробити і робить український простий робітник. Але духовні отці, та ще й каноніки, не дбають за те, щоби українська церква була названа українською. І плачений українськими грішми епископ далі є „ґріком" чи рутенцем в американській пресі.

Чи дійсно нема на те вже ніякої ради? Я думаю, що є. Бо свідомий нарід повинен мати на це спосіб. Вміємо змусити робітника постояти за своє національне імя, то було би дуже сумно, як би ми не могли змусити епископів і каноніків, яких оплачують тісами робітники.

Треба тільки пристосувати для всіх однакову міру.

В. Дроботій.

Мале непорозуміння. Шпачок залицяється до Олени Коробки. Хоче схліблятн їй, доказати, яка вона гарна, тому каже:

— Чи ви, пані, знаєте, яка була причина троянської війни?

Здивовані Оленині очі кажуть: ні.

— Причиною була жінка, що називалася так як ви!

— Коробка?! — питається здивована дівчина.

—o—

Мати (до юнака, що залицяється до її дочки): Як це сталося, що ви вчора обоє перевернулися з човна у воду?

Наречений: Ми втратили рівновагу, бо вона стала шарпатися, коли я хотів її поцілувати.

Мати: Алеж щось таке не ялося робити!

Наречений: Я це й говорив їй.

—o—

— Як мені до лиця в тім новім капелюсі?

— Дуже гарно!

— Справді? То я дуже рада!

— Так, майже нічого не видно з твого лиця!

—o—

— Мусите конче прийти до нас у гостину! Я вже стільки разів наприкрююся вам, а ви нам усього один одинокий раз!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Завитає до нас „Вертеп наших днів" зі Львова.

Дня 21. червня 1930 р. приїде до Ню Йорку славний театр з Рідного Краю, де дасть ряд вечорів сміху. — Театр цей переїхав Канаду, частину Америки, де глядачі з великим захопленням витали цього рода новітнє мистецтво на театральній ділянці.

Серед сірої буденщини нашого весняного театрального сезону, коли аматори зачинають розїздитись по роботах, а публика, почуваючи себе вже ніяково в замкнених галях, мріє про пікніки на лоні природи, зявилася на американській землі справді несподіванка — оригінального театру зі Львова, що приїхав до Америки на гостинні виступи. Цей театр плекає нову ділянку театрального мистецтва, а іменно маріонеткову сатиру (в артистичному зрозумінню — карикатури) гумореску. Перед очима глядачів перейде цілий ряд визначних людей, наших теперішних і колишніх провідників, большевицьких міністрів, політичних авантюристів, кирниників-хрунів і нешкідливих диваків. На сцені являються: галицький хлоп з жидом, гетьман Скоропадський з Чубарем і Полтавцем-Остряницею, Ундист з Радикалом, тихий а ревний Патріот з проф. Боберським, Сельроб Вальницький з міністром просвіти на Україні Скрипником, циган з Румунії, старий кавалєр Кирило Трильовський в компанії Шекерика і д-ра Назарука, поручник Усусуів Цяпка з панною. Виставу кінчить ревізія. — Текст монольоґів і збірних розмов пера п.п. Купчинського, Лепкого і Лісевича є легкий і дуже дотепний, його виголошення і наслідування способу говорення поодиноких осіб знамените. Таксамо музикально-вокальна часть програми дуже гарна. На окреме признання заслугує прегарна характеристика маріонеток п. Козаком, що сильно скріплює ілюзію. Одним словом: цілість надзвичайно гармонійна, яка виказує ціхи зрілого артизму. Мило вражає тонкість сатири і делікатність гумору (дотеп).

— Ні, це ще доволі добрий одяг, так дешево не продам його! Радше подарую.

Похатник (педлєр): То подаруйте мені!

—o—

Сестрінок узяв вуйка на проїздку автом. Їхав наче божевільний, та якось вийшли цілo. Коли вуйко прощався із сестрінком, сказав:

— Дякую тобі за обі їзди!

— Як то за обі? — счудувався сестрінок.

— Це була моя перша їзда з тобою й остання! — пояснив вуйко.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Івана Франка, від. 103, повідомляє усіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що засідання відбудеться в суботу, 21-го червня, в годині 6.30 вечером, в гали парохіяльній. Кождий член обовязаний бути і вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі буде суспендований. Не явившийся член підлягає карі. Є важні справи до полагодження на сім мітінгу. — В. Колодрубец, предс.; В. Адамчук, кас.; Ів. Березович, секр.

АКРОН, О. Бр. св. Духа, від. 295, буде мати піврічний мітінґ 22 червня, на котрий проситься усіх членів явитись і вирівнати свої вкладки. — Павло Славич, предс.; Сенюта, кас.; Ник. Сорока, секр.

ГЕМОНД ІНД. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 107, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в суботу, 21 червня, в годині 7-мій вечером. Проситься членів прибути на час, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член підлягає карі після статута. — Йосиф Мудрий, предс.; Іван Матейчук, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Василія Великого, від. 214, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в суботу, 21 червня, в парковій гали, 29th and Halsted, точно в годині 6.30 вечером. Кождий член має явитися на мітінґу, бо є дуже важні справи до полагодження. Не явившийся член підлягає карі після братського статута. На тім мітінґу муситься вибрати робітників на пікнік, 29 червня. — Іван Дорош, предс.; Теодор Дорош, кас.; Николай Гладкий, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, повідомляє, що звичайний місячний мітінґ відбудеться в неділю, 22 червня, в годині 1.30 пополудни, в гали парохіяльній при Оклей і Райс ул. На порядк нарад є важні справи до полагодження, отже проситься усіх членів прийти на мітінґ, а довгуючих проситься вирівнати свої залеглости. — Никита Гурей, предс.; В. Гриньків, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 22 червня, в годині 12.30 в полудне, в Укр. Нар. Гали, 1944 Вест Ірі ул. Кождий член мусить прибути на сей мітін. і вирівнати свої залеглі вкладки, бо контр. комісія буде контролювати книжки за пів року. Не явившийся член буде караний. Маємо важні справи до полагодження на сім мітінґу. — Д. Красножон, предс.; Н. Читвінський, секр.; К. Бойчук, кас.

ВІЛКС БЕРІ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться 22 червня, зараз по Сл. Божій, в годині 1-ій пополудни. Кождий член має прибути на сі збори і вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі буде покараний після статута. — Петро Маліборський, секр.

ФОРД СИТІ, ПА. Тов. Зап. Січ, від. 63, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 22 червня, в годині 1-ій пополудни, в укр. гали. Обовязком є кождого члена прибути на мітінґ, бо є много важних справ до полагодження. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі поступиться після статута і ухвали мітінгової. — Мих. Личак, секр.

АЛИКВІПА, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 120, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться 22 червня, в годині 1-ій пополудни. Повинністю є кождого члена прийти на мітінґ. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости. На мітінґу буде справозданнє контр. комісії за 6 місяців. Не явившийся член буде караний після статута. — Мих. Бац, секр.

ВИЛКС БЕРІ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 99, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 22 червня, в годині 3-ій пополудни, в гали церковній. Взиваеться всіх членів прибути на час бо є богато справ до полагодження, як вибір предсідателя на опорожнене місце і справозданнє касове за перший пів рік та инші. Довгуючі члени мають вирівнати свої належитости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Не явившийся член заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 дол. — Петро Герман, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 300, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться 22 червня, де звичайно, в годині 1-ій пополудни. Проситься всіх жаї справи до полагодження. Буде піврічний звіт урядників і контролі. Будесь принимати нових членів без оплати вступного. Члени, котрі не прийдуть на мітінґ, будуть карані після статута. — Н. Шибінський, предс.; В. Олексюк, кас.; П. Спілений, секр.

СТ. ДЖОЗЕФ, МО. Тов. Запорожська Січ, від. 355, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 22 червня, в гали парохіяльній, точно в годині 2-ій пополудни. Кождий член і члениця мусять явитися на мітінґу на час. Не явившийся член буде караний. Ф. Солоничний, предс.; С. Юркевич, кас.; П. Занько, секр.

ЛІТЛ ФОЛС, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 330, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 22 червня, в годині 2-ій пополудни, в гали Укр. Нар. Дому. Проситься членів прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження. — Никола Папаламар, секр.

ДОНОРА, ПА. Відділ 232 повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 22 червня, в гали литовській, під ч. 234, в годині 2-ій пополудни. Проситься всіх членів прибути хоч раз в році на означений час. На мітінґу буде справозданнє урядників і контр. комісії. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги, бо в противнім разі поступиться з ними після статута. Члени, котрі ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, повинні се зробити на сім мітінґу. — Юрко Годзик, пр.; Мих. Ріпка, кас.; Іван Пандрак, секр.

МІЛВІЛ, ПА. Тов. ім. Стефана Мельничука, від. 331, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 22 червня, в годині 2-ій пополудни. Проситься всіх членів явитись на мітінґ, бо є важні справи до полагодження. — А. Романюк, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Отсим повідомляеться членів Бр. св. Василія, від. 339, що на мітінґу 25 травня ухвалено змінити день мітінґів з неділі на суботу на протяг трох місяців. Слідуючий мітінґ відбудеться в суботу, 21 червня, в годині 5-тій вечером під ч. 610 S. American St. Тому, що піврічний мітінґ, тому буде справозданнє за 6 місяців. Присутність кождого члена конечна. Не явившийся член буде караний після статута. — І. Сорока, пр.; І. Сорока, кас.; С. Будай, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 104, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 22 червня, в годині 3-ій попол., в гали де звичайно. Контр. комісія здасть піврічне справозданнє. Не явившийся довгуючий член буде суспендований. — Гарасим Мисак, предс.; Михаїл Вітик, кас.; Михаїл Зельвак, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 277, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 22 червня, в годині 2-ій пополудні, в гали де звичайно. Проситься всіх членів і членкинь прибути на означений час, бо є много справ до полагодження. Буде справа пікніку. Родичі, котрі ще не вписали своїх дітий до У. Н. Союза, повинні се зробити на сім мітінґу. Не явившийся на мітінґ член підлягає карі яку члени наложать. — Павло Курко, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 22 червня, в годині 5-тій, в гали церковній, 135 Greenwich Ave. Буде справозданнє урядників з діловодства за 6 місяців. — Андрій Кругляк, предс.; С. Карівчак, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 22 червня, в гадині 1-ій пополудни в Укр. Домі, 847 N. Franklin St. Проситься всіх членів прибути на час. Довгуючих проситься вирівнати свої залеглости, бо буде піврічна контроля. Члени котрі повиїзджали з Филаделфії, як і ті, що муфуються, мають подати вої нові адреси листовно або на мітінґу. Адреса секр. Llko Sawczyn, 645 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. Георгія, від. 239, повідомляє всі хсвоїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 22 червня, точно в годині 1-ій пополудни, в домі Укр. Амер. Горожан, на Franklin St. Кождий член і члениця мусять бути на мітінґу, бо інакше підлягне карі після ухвали. — Волод. Сегінь, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Вільна Україна, від. 176, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 21 червня, в годині 7.30 вечером, в Укр. Гор. Клюбі, 618 W. Lackawanna Ave. Проситься всіх членів прибути на збори. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости. — Р. Рубльовський, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, повідомляє своїх членів і членкинь, що піврічні збори відбудуться в неділю, 22 червня, в годині 2-ій пополудни, в гали Укр. Нар. Дому, 237 Hope Ave. На тих зборах кождий челн повинен бути присутний. Довгуючі повинні вирівнати свої залеглости. Хто хоче вступити в члени У. Н. Союза, нехай прийде на сей мітінґ і впишеться. — Вол. Лелет, предс.; Мих. Гуцалюк, кас.; Мих. Федорів, фін. писар.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. ім. Ів. Франка, від. 269, повідомляє всіх своїх членів, і членкинь, що піврічний мітінґ відбудеться в суботу, 21 червня, точно в годині 7.30 вечером, в аглі де звичайно. Проситься всіх членів і членкинь прийти на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. З неявившимся членом поступиться після статута. Проситься довгуючих членів вирівнати свої залеглости на мітінґу, бо поза мітінґом більше вкладок не будесь принимати. — Теодор Ціпура, предс.; Василь Швець, кас.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Ів. Франка, від. 97, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 22 червня, в годині 1.30 попол., в гали під ч. 47 Hope Ave. Кождого члена повинністю є прийти на піврічні збори, бо фін. секретар і контр. комісія будуть здавати звіт за пів року, а також довжні члени повинні прибути і виповнити свої повинности. — В. Сметана, предс.; І. Долинський, кас.; М. Табачук, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 22, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 21 червня, в годині 7.30 вечером, під ч. 101 Grand St. Проситься всіх членів прибути на збори, бо є много справ до вирішення. Не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Гр. Бардак, предс.; Вас. Костів, кас.; Мих. Кіт, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 22 червня, точно в годині 2-гій, в гали Українській, 803 Фронт. Буде справозданнє за 6 місяців і другі важні справи. Взиваеться довгуючих членів вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Будемо принимати нових членів. Не явившийся на сей мітінґ член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. С. Салаш, предс.; Вас. Король, кас.; Мих. Гуцайлюк, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Сестр. Любов, від. 177, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 21 червня, в годині 6-ій вечером. На цей мітінґ проситься всіх членів прийти, бо є важні справи до вирішення. Повідомляється, що протягом літного сезону мітінґи будуть відбуватись в трету суботу. — Л. Гумляк, секр

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. ім. Ів. Франка, від. 372, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що місячні збори відбудуться в пятницю, 20 червня, в годині 7.30 вечером, в тов. Головки. Проситься всіх членів і членкинь явитись на означений час і вирівнати свої залеглости. Є важні справи до полагодження. Маємо улаштувати забаву-пікнік. Не явившийся член підлягає карі 1 дол., а урядник 2. дол. — Дм. Семенюк, секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

СКРЕНТОН, ПА.

Збірка на Дім Інвалідів.

Дня 11 травня переведено підчас посвячення української народньої церкви св. Михаїла збірку на будову Дому Українських Інвалідів у Львові. Жертвували слідуючі: Максим Глух $10; о. д-р В. Клодницький $5, д-р І. Кульчицький $5, John Farr $5; по $1: Д. Яцун, І. Попель, І. Бернатович, Й. Кориташ, М. Волощук, І. Цисик, Солян, М. Бучко, М. Теличка, Д. Стадницький, Драган, Варвара Попель, Анна Стельмах, Ю. Ковпак, Т. Романець, І. Майло, А. Молодович, Т. Сенчук, М. Кравець, П. Кінах, І. Чупрун, Ф. Парович, П. Підручник, І. Онищук, М. Чупрун, В. Чумак, І. Сербан, В. Стельмах, А. Чомко, М. Ґудз, І. Минчак, І. Ардан, А. Ґрадик, М. Паланичка, М. Годованець, К. Тарас, П. Байда, Анна Кетяга, Г. Гривнак, М. Малик, п-ні Сіка, П. Слободян, М. Стадницький, П. Байда; по 50 ц.: В. Бучкович, Катерина Сеньчук, Ткач. Дрібними жертвами $27.50. Жертва від Жіночого Політичного Клюбу $3. Разом зібрано $101.

З того вислано $100 через Обєднання на Дім Укр. Інвалідів, а $1 передано до Народного Фонду при парохії, який депозитується в Bosak, State Bank, Scranton, Pa.

о. д-р В. Клодницький.

ПОЗІР! — WILKES BARRE, PA.!

ПОВІДОМЛЯЄТЬСЯ ВСІХ УРЯДНИКІВ І ТИХ, ЩО БУЛИ ВИБРАНІ ДО КОМІТЕТУ ТА ВСІХ ІНТЕРЕСОВАНИХ, щоби зійшлись до

SAN SUZI PARKU

В ПЯТНИЦЮ,

ДНЯ 20-ГО ЧЕРВНЯ 1930 Р.

В ГОДИНІ 8-мій ВЕЧЕРОМ,

бо є дуже важна справа до дискусії в справі УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ. 140

Українська Н. Ліга Лузерн-ського Повіту:
В. Крайківський.

Raising the Family— We guess that'll hold 'em for awhile! Fisher

WHEN ME AN YOU WAS YOUNG, MAGGIE-E-E

PROVIDENCE SAVE US, IKE!

HO-HO HA- HA LOOK SOPHIE! HA ? ? HA HA-HA

??? ?

HA-HA HA HA HA HO-HO

WHAT IN THE NAME OF MERCY IS—

WELL, PEOPLE WOT WEAR FALSE TEETH AIN'T GOT A RIGHT TO CHUCK STONES!

International Cartoon Co. N.Y.